

TEORIA DE L'EDUCACIO (Pedagogia general)

professors: Margarida Massot i Verdú
 Martí Teixidó i Planas

A.- OBJECTIUS

a.- TEORIA DE L'EDUCACIO o pedagogia general pretén el domini de la terminologia i la conceptualització bàsica de les principals Ciències de l'Educació. Per aconseguir-ho, s'oferirà una panoràmica dels temes de major importància i actualitat en el terreny educatiu.

b.- També pretén l'habitució vers l'anàlisi i la crítica dels problemes educatius, posant en relació els diferents elements que hi intervenen.

c.- En darrer terme, l'assignatura té una finalitat orientadora pel que fa a l'especialització en Ciències de l'Educació.

B.- TEMARI

1. Problemàtica general educativa en el món actual. Causes i conseqüències.

2. Sobre el concepte d'educació:

- 2.1 El concepte d'educació i la seva xarxa nomològica.
- 2.2 Sobre el concepte d'educació com a intervenció.
- 2.3 Límits de l'educació.

3. Exigències i direccions de l'educació actual:

- 3.1 L'educació permanent i d'adults.
- 3.2 L'educació ambiental i del consumidor: educació per a la salut.
- 3.3 Educació multicultural: educació no-sexista.
- 3.4 Educació per a la pau en una societat plural.

4. L'educació com a sistema dins del sistema socio-cultural:

- 4.1 Educació formal, no formal i informal.
- 4.2 L'enfocament sistèmic-cibernètic.
- 4.3 L'educació com a sistema de comunicació.
- 4.4 La família com a agent educador.

- 4.5 Mitjans de comunicació de masses i educació.
- 4.6 Animació socio-cultural en el lleure.

5. L'educació com a objecte de coneixement:

- 5.1 Epistemologia de les Ciències de l'Educació.
- 5.2 Tecnologia dels processos educatius.
- 5.3 La investigació científica en Pedagogia.
- 5.4 Situació actual dels estudis de Pedagogia.

6. L'educand:

- 6.1 L'humà com a ésser educable. L'educabilitat.
- 6.2 L'humà com a ésser educand. La necessitat d'educació. L'educativitat.
- 6.3 L'humà com a ésser interaccional. La dinàmica herència-medi.
- 6.4 L'humà com a ésser evolutiu/temporal.

7. L'educador i la relació educativa:

- 7.1 Sobre el concepte d'educador. Problemàtica professional.
- 7.2 La formació inicial i permanent del professorat.
- 7.3 Autoritat i llibertat en la relació educativa.

8. L'escola com a organització del procés educatiu

- 8.1 L'escola com a institució educativa.
- 8.2 Relacions interpersonals i educació. Dinàmica de grups.
- 8.3 La funció de l'escola. Crítiques a la institució escolar.
- 8.4 La LOGSE i el sistema educatiu.

9. Dimensions educables i currículum escolar:

- 9.1 Dimensions educables; física, afectiva, intel·lectual i social.
- 9.2 Concepte i fonamentació del currículum.
- 9.3 El disseny curricular.
- 9.4 El currículum ocult.

10. La problemàtica teleològica:

- 10.1 Pedagogia i axiologia. Educació-cultura i educació-valors.
- 10.2 El problema de les finalitats i dels objectius educatius.
- 10.3 Antropologies que guien l'educació.

Tema que s'anirà desenvolupant presentant dins d'altres temes els autors i corrents més rellevants per a la Pedagogia d'avui:

* Il·lustració històrica i corrents pedagògiques actuals

C.- METODOLOGIA

El professor centrarà els continguts fonamentals i més polèmics dels temes indicant els nuclis d'estudi en un manual bàsic. Alguns dels continguts seran proposats com a debat a classe per iniciativa del professor o dels alumnes.

També hi haurà la possibilitat de realitzar un treball de curs, individualment o en grup (preferentment dues persones). Aquests treballs podran ser teòrics o pràctics; però sempre en relació directe amb el temari de l'assignatura.

D.- AVALUACIO

L'avaluació es realitzarà mitjançant proves escrites. En elles hi haurà qüestions referides, per una banda, al contingut de les explicacions del professor, i per l'altra, a les lectures recomanades que s'assenyalen.

A més a més, també seran valorats els treballs del curs i les lectures recomanades. Així com la participació en les activitats voluntàries al llarg del curs.

E.- BIBLIOGRAFIA

Obres manuals de consulta bàsica

CASTILLEJO, J.L., 1981, Teoría de la educación, Anaya, Madrid

MIALARET, G., 1985, Introducción a las Ciencias de la Educación, UNESCO, París

SANVICENS, A., 1984, Introducción a la pedagogía, Barcanova, Barcelona

SARRAMONA, J., 1989, Fundamentos de educación, CEAC, Barcelona

Reculls de textos per a exercicis pràctics

CARBONELL, J.- TORRENTS, R. - TORT, T. - TRILLA, J., 1987, Els grans autors i l'escola, Eumo, Vic

DARDER, P. - RUE, J. - VILAPLANA, E., 1987, Aproximació al

fet educatiu. Perspectives i selecció de textos,
Publicacions UAB

JUIF, P. - LEGRAND, L., 1980, Grandes orientaciones de la pedagogía contemporánea, Narcea, Madrid, 1984

MASSOT, M. - TEIXIDO, M., 1992, Antologia de textos per a l'estudi actualitzat dels temes bàsics del programa, Servei fotocòpies de Filosofia i Lletres de la UAB

Diccionari de referència en un sol volum

DIAGONAL/SANTILLANA, 1983, Diccionario de las Ciencias de la Educación (DCCE), Santillana, Madrid, 1983

RIODUERO, Diccionario de pedagogía (1500 paraules), Rioduero

Lectures de primera aproximació no-sistemàtica

Relectura d'obres llegides anteriorment o entrada interessant al tema:

ALDECOA, J.R., 1990, Historia de una maestra, Anagrama, Barcelona

BARBIANA, Alumnes de l'escola de (1967): Carta a una mestra, Nova Terra-Hogar del Libro, Barcelona, 1982

CAROD-ROVIRA, J.LL., 1989, Marcel·lí Domingo. De l'escola a la república, El Mèdol, Tarragona

CELA, J. - PALOU, J., 1993, Amb veu de mestre, Rosa Sensat-Edicions 62, Barcelona

FULLAT, O, 1987, Eulàlia, la Benparlada, Plaza Janés, Barcelona

HUXLEY, A., 1955, Un mundo feliz, Plaza Janés, Barcelona

MAKARENKO, A., 1928, El poema pedagógico. Planeta, Barcelona, 1967

NEIL, A.S., Summerhill, Eumo, Vic, 1986

SKINNER, B.F., 1948, Walden dos, Martínez Roca, Barcelona

TONUCCI, F., 1983, Amb ulls de nen, Barcanova, Barcelona

UNAMUNO, M. de, 1902, Amor y pedagogía (edicions diverses)

Obres introductòries bàsiques per a recensió o estudi crític

Interessants per la filosofia:

ROUSSEAU, J.J., 1762, Emili o l'educació, Eumo, Vic, 1986

Interessants per psicologia i educació permanent:

BOTKIN, J. i altres, 1979, Aprender, horizonte sin límites, Santillana, Madrid

Interessants per planificació i administració educativa:

COOMS, Ph. H., 1985, La crisis mundial de la educación. Perspectivas actuales, Santillana, Madrid

Interessants per psicologia:

DELVAL, J., 1983, Crece y pensar. La construcción del conocimiento en la escuela, Laia, Barcelona

Interessants per l'educació com a qüestió social i política:

DEWEY, J., 1916, Democràcia i escola (selecció de textos pedagògics), Eumo, Vic, 1985

Interessants per l'educació com a sistema i la pedagogia com a intervenció:

FAURE, E. i Comissió UNESCO, 1972, Aprender a ser, Alianza Universidad, Madrid, 1973

Interessants per la cultura i l'herència clàssica:

PLATO, -370 aprox., Protagoras, de la República i de les Lleis, Eumo, Vic, 199..

Interessants per la història i els sistemes de comunicació:

POSTMAN, N., 1982, La desaparició de la infantesa, Eumo, Vic, 1990

Interessants per l'educació escolar en la societat i cultura actuals:

FREINET, C., 1969, Per l'escola del poble, Eumo, Vic, 1990

FREIRE, P., 1967, L'educació com a pràctica de la llibertat, Eumo, Vic, 1987

BIBLIGRAFIA ESPECIFICA

AA.VV., L'Escola Nova Catalana 1900-1939, Eumo, Vic, 1992

AA.VV., 1990, Identitat i reconeixement públic del mestre, Proposta-Cruïlla, Barcelona

BALL, S., 1989, La micropolítica en la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar, Paidós/MEC, Barcelona

BENEJAM, P., 1986, La formación de los maestros, Laia, Barcelona

BISQUERRA, R., 1989, Métodos de investigación educativa, Ceac, Barcelona

BORNAS, X., 1992, El desenvolupament de l'autonomia personal, Eumo, Vic

CASTILLEJO, J.L. - COLOM, A.J., 1987, Pedagogia sistemàtica, Ceac, Barcelona

EDUCAR, Revista d'educació dels Departaments de Pedagogia de la UAB. Temes monogràfics d'interès: núm. 7 - Educación permanente; núm. 10 - Investigació educativa; núm. 14-15 - Epistemologia de l'educació

ELLIOT, J., Pràctica, recerca i teoria en educació, Eumo, Vic

ESTEVE, J.M., 1979, Lenguaje educativo y teorías pedagógicas, Anaya, Madrid

FERNANDEZ ENGUITA, M., 1990, La escuela a examen, Eudema, Madrid

GARCIA CARRASCO, J., 1983, La ciencia de la educación. Pedagogos, ¿para qué?, Santillana, Madrid

GIMENO, J., 1982, La pedagogía por objetivos. La obsesión por la eficiencia, Morata, Madrid, 1984

GIMENO, J. - PEREZ, A., 1983, La enseñanza: su teoría y su práctica, Akal, Madrid, 1985

HUSEN, T., Nuevo análisis de la sociedad del aprendizaje, Paidós/MEC, Barcelona, 1988

IMBERNON, F., 1987, La formació permanent del professorat, Barcanova, Barcelona

JORDAN, J.A., 1987, La educación moral hoy. Cuestiones y perspectivas, PPU, Universitat de Barcelona

LOPEZ HERRERIAS, J.A., 1989, El profesor educador. Persona y tecnólogo, Cincel, Madrid

MEC, 1989, Libro Blanco para la Reforma del Sistema Educativo, MEC, Madrid

MUÑOZ, A. - ROMAN, M., 1989, Modelos de organización escolar, Cincel, Madrid

NISBET, J., 1987, Estrategias de aprendizaje, Santillana, Madrid

ROSENTAHAL, R. i d'altres, 1980, Pygmalion en la escuela, Marova, Madrid

SARRAMONA, J. - MARQUES, S., 1985, ¿Qué es pedagogía? Una respuesta actual, Ceac, Barcelona

SARRAMONA, J., 1990, Tecnología educativa. (Una valoración crítica), Ceac, Barcelona

STENHOUSE, L., 1981, Investigación y desarrollo del currículum, Morata, Madrid, 1984

UNESCO, Grup de Treball, 1982, Sobre el futuro de la educación. Hacia el año 2000, Narcea, Madrid

UNESCO, Autors varis, 1984, La educación en materia de comunicación, UNESCO, Paris

TEXTOS LEGISLATIUS

L.O.D.E., Ley Orgánica del Derecho a la Educación, BOE 04.07.85, ley orgánica 8/1985 de 3 de julio, reguladora del Derecho a la educación.

L.O.G.S.E., Ley de Ordenación General del Sistema Educativo, BOE 04.10.90, ley orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo.